

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: X. M., zastoupená Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou v Praze 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2004, čj. OAM-1103/VL-07-ZA08-2003, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 4. 2005, čj. 55 Az 58/2004 - 48,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 4. 2005, čj. 55 Az 58/2004 - 48, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 1. 2004, čj. OAM-1103/VL-07-ZA08-2003, nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný současně rozhodl, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně. Namítla nesprávné posouzení právní otázky žalovaným a nepřesně a neúplně zjištěný skutečný stav věci ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Dále uvedla, že má v České republice rodinu – dítě narozené dne 28. 8. 2003 a jeho otce, který zde má povolen dlouhodobý pobyt a po návratu do země původu by se ocitla v neřešitelné ekonomické situaci, bez možnosti najít si zaměstnání. Čekalo by ji rovněž pronásledování ze strany státních orgánů. Namítla, že vzhledem k uvedené situaci je na místě zkoumat, zda jsou v jejím případě dány důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů.

Krajský soud v Brně žalobu rozsudkem ze dne 12. 4. 2005, čj. 55 Az 58/2004 - 48, ve znění opravného usnesení ze dne 22. 6. 2005, čj. 55 Az 58/2004 - 62, zamítl, neboť dospěl k závěru, že skutková zjištění, z nichž rozhodnutí žalovaného vycházelo, byla dostatečná a právní závěr žalovaného vyjádřený v rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností. Namítla, že se krajský soud nezabýval tím, zda správní orgán postupoval v řízení v souladu s platnými právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Krajskému soudu dále vytkla, že řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky podle § 14 zákona o azylu, tedy podmínky zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu. Zákon o azylu blíže nevymezuje, co jsou humanitární důvody, výklad tohoto pojmu proto závisí na uvážení správního orgánu, přičemž toto uvážení nemůže být ani příliš široké ani příliš zužující; meze správního uvážení je pak nutné soudně přezkoumat. Uvedla, že v případě návratu do vlasti jí hrozí pronásledování ze strany policejních orgánů, které se mylně domnívají, že stěžovatelka praktikuje cvičení Falun Gong; na základě tohoto podezření dostala v práci výpověď a od té doby jí začaly ekonomické potíže, neboť v Číně je nedostatek pracovních příležitostí. Dále uvedla, že v České republice se jí narodilo dítě a že otec dítěte má povolen dlouhodobý pobyt. Stěžovatelka namítla, že jí nebylo řádně zdůvodněno, proč důvody, které uvedla ve své žádosti (cvičení Falun Gong, obava z návratu, ekonomické důvody, legalizace pobytu), nejsou důvody hodnými zvláštního zřetele, zejm. za situace, kdy je nutno zvážit politickou a ekonomickou situaci a stav dodržování lidských práv v Číně. Stěžovatelka dále namítla, že krajský soud pouze konstatoval závěry, ke kterým došel žalovaný, proto je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatelka navrhla přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Uvedl, že v případě stěžovatelky neshledal skutečnosti zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Skutečnost, že stěžovatelka na území České republiky žije s cizincem, který zde má povolen trvalý pobyt, rovněž není z pohledu zákona o azylu relevantní, naopak nasvědčuje tomu, že se snaží žádostí o azyl obcházet zákon o pobytu cizinců. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti za odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před

rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti. Shledal přitom vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž musel přihlídnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí trpí vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka ve své žádosti o udělení azylu v České republice ze dne 18. 3. 2003 uvedla, že je ve třetím měsíci těhotenství (str. 9 správního spisu). Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu na území České republiky dne 5. 6. 2003 stěžovatelka na otázku, z jakého důvodu žádá v České republice o azyl, uvedla, že by zde chtěla zůstat a především otec jejího dítěte je v České republice (str. 17 správního spisu). V rozhodnutí žalovaného není o žádné z uvedených skutečností jakákoliv zmínka. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí ve vztahu k neudělení humanitárního azylu stěžovatelce pouze citoval zákonný text ustanovení § 14 zákona o azylu a konstatoval, že po posouzení osobní situace stěžovatelky a poměrů v zemi její státní příslušnosti humanitární azyl neudělil.

Ustanovení § 14 zákona o azylu je přitom kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení. Neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení (s charakterem tohoto ustanovení se Nejvyšší správní soud podrobně vypořádal např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 - 72, publikovaném pod č. 375/2004 Sb. NSS). Na udělení humanitárního azylu nemá žadatel subjektivní právo. Rozhodnutí o udělení humanitárního azylu je vydáváno ve sféře volného správního uvážení příslušného správního orgánu. Soudní kontrola zákonnosti takového rozhodnutí proto nutně zůstává jen v rovině přezkumu dodržení procesních práv stěžovatele a posouzení toho, zda nebyly překročeny zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej nebylo zneužito (§ 78 odst. 1 s. ř. s.); takové rozhodnutí soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003 - 38¹). Pokud tedy správní orgán řádně zjistí a posoudí osobní situaci žadatele a sám z ní nedovodí důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména pokud sám žadatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuvádí.

Stěžovatelka však ve správním řízení uvedla, že je těhotná a že o azyl v České republice žádá, protože by zde chtěla zůstat a protože otec jejího dítěte žije v České republice. Žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí s těmito skutečnostmi žádným způsobem nevypořádal, ani neuvedl, jaké skutečnosti uvážil při „posouzení její osobní situace“ při rozhodování o neudělení humanitárního azylu. Z rozhodnutí žalovaného není

¹ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=3072>

zřejmé, jak žalovaný zjistil a posoudil rodinnou situaci stěžovatelky. Rozhodnutí žalovaného tak není ve vztahu k neudělení humanitárního azylu stěžovatelce řádně odůvodněno a je nepřezkoumatelné. Z tohoto důvodu není možné zjistit, zda správní uvážení žalovaného, které vyústilo v rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického posuzování a takový úsudek byl zjištěn řádným procesním postupem (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).

Rozhodnutí žalovaného je ve vztahu k neudělení humanitárního azylu stěžovatelce nepřezkoumatelné, proto je měl krajský soud pro vady řízení zrušit, a to i bez návrhu [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. V této souvislosti Nejvyšší správní soud pro srovnání odkazuje např. na své rozhodnutí ze dne 9. 6. 2004, čj. 5 A 157/2004 - 35, publikované pod č. 359/2004 Sb. NSS. Pokud za dané situace krajský soud rozhodnutí žalovaného přezkoumal a shledal, že žalovaný řádně zjistil a posoudil jak osobní poměry žalobkyně, tak i stav v zemi jejího původu, a že jeho závěr o neexistenci důvodů pro udělení humanitárního azylu nevybočil z mezí správního uvážení, pochybil. Řízení u krajského soudu proto trpí vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

S ohledem na shora uvedené odůvodnění Nejvyšší správní soud nepřezkoumával rozsudek krajského soudu v rozsahu stížních bodů.

V řízení vyšla najevo vada, k níž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajský soud je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu